A°. 1859. N°. 293.

VRIJDAG 9 DECEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT, Vrijdag 9 December.

Al de adhaesiën voor de deelneming aan het kongres door de mogendheden zijn ontvangen; het is nu de vraag, wie of de vertegenwoordigers der verschillende magten zullen wezen. Daar bestaan reeds gegevens voor, die wel waarschijnlijk maar nog geenzins zeker zijn, zoodat het beste is, dat men wacht, tot de officiële opgave is geschied. De heer *Desambroix* vervangt den heer *Villamarina* als Sard. gezant te Parijs, maar 't is daarom nog niet zeker, dat hij ook op het kongres als eerste vertegenwoordiger voor Sardinië zal zitting nemen. — Omtrent de beslissing des Pausen over de deelname aan 't kongres is men steeds in onzekerheid.

Na de kortstondige verkoeling, die er tusschen de beide Westmagten heeft plaats gevonden, is er thans weder eene strekking, om de toenadering inniger te maken. Waar die zich op een terrein van grootere handelsvrijheid gaat begeven, is de zaak van dubbel gewigt, en des te meer wenschelijk. Men meldt namelijk, dat Engeland zijne invoerregten op onderscheiden artikelen, met name op Fransche wijnen wil verlagen, 't geen men zelfs niet nadeelig voor de Britsche schatkist zou achten, terwijl men den Franschen wijnhandel zeer zou bevorderen, en de hoop kon voeden, dat Frankrijk van lieverlede tot de overtuiging zou komen, dat het pligt is, op zijne beurt zijne hooge invoerregten een weinig te verminderen. Elke nieuwe stap van Frankrijk op dat terrein zou eene zegepraal mogen heeten voor de staathuishoudkundige grondwaarheden.

Op dat gebied verdient ook hier wel onze aandacht, de poging door handelaren van Bremen gedaan, ten einde den partikulieren eigendom ter zee in tijden van oorlog meer te eerbiedigen, gelijk dit reeds te land plaats heeft. De handelaren willen trachten die zaak, die indertijd door de Ver. Staten van Noord Amerika zeer is ter harte genomen, op het aanstaand kongres te doen ter sprake brengen. Handelaren te Stettin hebben zich reeds aan de poging aangesloten, en men mag verwachten, dat dit ook verder zal geschieden. Zelfs te Amsterdam is die zaak reeds ter sprake gebragt.

Het geschil tusschen Pruissen en Keur-Hessen schijnt op weg eener schikking. Wat de hervorming van de bondskonstitutie betreft, men meldt, dat die op de konferentie te Wurzburg niet is voorgestaan. Ook van de zijde van Oostenrijk kan men in dit opzigt niets goeds verwachten, en de zoozeer in Duitschland gewenschte hervormingen kunnen dus nog lang op zich doen wachten. — Van Weenen moet men altijd tegenstand wachten, als het hervorming en verbetering geldt. Alleen als het hof van Weenen in nood geraakt vertoont het eenige welwillendheid, die echter weldra verdwijnt, als het gevaar voorbij gaat. Van daar, dat Hongarije weinig goeds van Weenen te wachten heeft, hoe billijk de aangeheven klagten ook zijn. Het is daarom begrijpelijk, dat aartshertog *Albrecht* het bestuur over Hongarije niet verder wil op zich nemen, terwijl aartshertog *Ferdinand Maximiliaan* bepaald het bewind over Venetië niet wil aanvaarden. Het is onbegrijpelijk, dat men te Weenen zelfs niet wijzer wordt, als zelfs de Prinsen van den bloede zich tegenover de ontevredenheid der bevolking terugtrekken.

In Lombardije houdt men zich thans druk bezig met de zaak der verkiezingen. Daar het politiek leven den Lombarden nog zeer vreemd is, gevoelt men, dat de verkiezingszaak er eenige agitatie verwekt.

In Rusland zijn wijzigingen daargesteld in het stelsel van censuur; er is eene afdeeling bij de keizerlijke kanselarij voor aangewezen, en men verwacht eene wet, om haar werkkring juist af te bakenen.

Het konkordaat door Baden met Rome gesloten, vindt zoowel van de zijde der R. Kathol., als Herv. Protestanten groote afkeuring. De liberale Katholieken te Manheim hebben een adres vastgesteld, om de verwerping van het konkordaat aan de Kamer te verzoeken.

De doorgraving van de landengte van Suez schijnt te Konstantinopel eene ministeriële krisis te hebben veroorzaakt, waarvan men de strekking nog niet regt kent.

In Spanje duurt de inscheping van troepen en krijgsbehoefte naar Marokko voort, ofschoon de oorlog er minder deelneming begint te vinden, dan in den aanvang. De strijd wordt trouwens door de Mooren hevig gevoerd, en het leiden van een expeditieleger blijkt voor de Spaansche generaals nog geene gemakkelijke zaak.

De sinds gister ontvangen **telegrafiesche depeches** laten wij hieronder volgen:

Madrid, Dingsdag. In weerwil van het slechte weder, hetwelk langs de geheele kust heerscht, heeft men een aanvang gemaakt met het inschepen van het belegeringsgeschut en de muilezels.

Te Cadix waren sedert eergisteren geen tijdingen uit Afrika ontvangen wegens den hevigen storm.

Florence, Donderdag. De heer *Ricasoli*, het hoofd van het voorloopig bewind, heeft aan alle afwezige ambtenaren en gezanten van het groothertogdom doen weten, om binnen 14 dagen naar Toskane terug te keeren. Zoo daaraan niet wordt voldaan, zal beslag gelegd worden op het pensioen.

Dresden, Donderdag. Het *Dresdener Journal* bevat een officieus artikel over de konferentie te Würzburg gehouden. Daarin wordt gezegd, dat het doel dier konferentie was, om, bij geene eendragt tusschen de beide Duitsche groote mogendheden, den bond door meerdere werkzaamheid krachtiger te maken. De talrijke resultaten der bijeenkomst zullen spoedig bekend worden. Er was echter geen sprake van eene hervorming van de bondskonstitutie.

Berlijn, Donderdag. Het geschil tusschen onze regering en die van Keurhessen, betreffende de kwestie der Keurhessiesche konstitutie, is door tusschenkomst van den Bondsdag op weg van vereffend te worden.

Kassel, Donderdag. De Eerste Kamer heeft heden besloten, tot de in overweging name van het voorstel, om de konstitutie van 1852 in werking te houden, met de veranderingen evenwel door de gemeenschappelijke verklaring der beide Kamers verlangd.

Stettin, Donderdag. De handelstand alhier heeft besloten, het voorstel van den Bremer handelsstand tot het aanwenden van pogingen bij hoogere magten, ten einde den partikulieren eigendom op zee, in oorlogstijd, te beschermen, te ondersteunen, en verder stappen te doen, om ook bij den handelsstand in andere plaatsen ten gunste van dit beginsel werkzaam te zijn.

Londen, Donderdag. De Fransche en Oostenrijksche regeringen zijn overeengekomen, op het kongres geen gevolmagtigde, noch officieel, noch officieus, van de Midden-Italiaansche Staten toe te laten.

De graaf *v. Rechberg* en prins *Gortschakoff* zijn door Oostenrijk en Rusland als gevolmagtigden op het kongres benoemd.

Marseille, Donderdag. Er zijn alhier berigten ontvangen uit Konstantinopel, loopende tot 30. Nov. Daaruit blijkt, dat aldaar eene ministerieele krisis is ontstaan tengevolge van een hevig geschil, dat in den ministerraad heeft plaats gehad. *Fuad Riza* heeft het eerst zijn ontslag ingediend; doch de sultan heeft geweigerd het aan te nemen. Er is evenwel aan een herstel van de goede verstandhouding niet te denken. *Fuad-pacha* blijft alleen tegen de doorgraving van de landengte van Suez. De Fransche en Oostenrijksche gezanten hebben gezamenlijk stappen gedaan ten gunste der doorgraving. De adhaesie van andere mogendheden van het vasteland wordt verwacht.

De gezanten laten zich in het algemeen en in 't openbaar zeer ten gunste dier zaak uit.

De groot-vizier is bezig aan het ontwerpen van hervormingen, doch de pogingen om het papieren geld uit de cirkulatie en den wisselkoers op een anderen grondslag te brengen, worden belemmerd door den onvoldoenden staat der schatkist. In het algemeen wordt aan de hoofdambtenaren 20 à 30 pCt. gekort op hun traktement.

Er is eene belasting op de uitoefening van beroepen ingevoerd.

Parijs, heden, Vrijdag. Uit den maandstaat der Bank blijkt, dat de specie in kas is vermeerderd met 6⅕ millioen, de rekening met de schatkist met 39 millioen, het bedrag aan bankbiljetten verminderd is met 15⅗ millioen, dat der in omloop zijnde bankbiljetten met 27½ millioen, de rekeningen met partikulieren met 24⅗ millioen en de voorschotten met 1¾ millioen.

Gister is in de Tweede Kamer met warmte aangedrongen op het verleenen der spoorwegkoncessie aan de heeren *Schretlen* en *Maxwils*, bij gelegenheid, dat rapport werd uitgebragt op het adres van gen. heeren. De kommissie wenschte zeer, dat de reg. nog vóór 't reces in deze inlichtingen zou geven. — De Kamer der Staten-Generaal heeft vervolgens, na de verwerping met 35 tegen 24 stemmen van een amendement des heeren *Dullert*, strekkende tot vermindering van den post onvoorziene uitgaven met ƒ 20,000, het hoofdstuk Marine der staatsbegr. 1860 aangenomen met 48 tegen 12 stemmen. Verder is hoofdstuk IX*a* (nationale schuld) aangenomen met algemeene stemmen, nadat het bedrag der amortisatie verhoogd was tot 7½ millioen en het eindcijfer van het hoofdstuk gebragt op ruim 38 millioen. De beraadslagingen over hoofdstuk IX*b* (departement van financiën) zijn aangevangen en gevorderd tot de 8e afdeeling.

Per telegraaf wordt ons gemeld, dat hoofdstuk Financien heden morgen is aangenomen met 57 tegen 1 stem. (de heer *v. Hall*) De diskussiën over Oorlog zijn aangevangen.

— Z. M. heeft aan den heer *C. W. M. van de Velde* vergunning verleend tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van de keizerlijke orde van Medjidié 4. kl., hem door Z. M. den Sultan van Turkije geschonken; — voorts is pensioen verleend aan de gew. hoofdonderw.: *J. Prakke*, te Eibergen van ƒ 393; *M. Hillenius*, aan den Hoorn op Texel, van ƒ 282; *J. R. Fockens*, te Makkum, van ƒ 336; *H. Pierik*, te Wanneperveen, van ƒ 330.

— De heer jhr. *Binkhorst van den Binkhorst* te Maastricht, auteur van eene geologische beschrijving van Limburg, is door Z. M. den koning van Portugal benoemd tot ridder van de Christus-orde. *H.bl.*

— H. M. de Koningin-weduwe is gister van Soestdijk naar 's Hage vertrokken.

---

*— Uit Luxemburg meldt men, dat een ontwerp van wet op de drukpers is ingediend, dat evenwel, met behoud van het bestaande stelsel, slechts enkele onbeduidende wijzigingen bevat. Alle uitzigt op eene vrije drukpers is tevens vervallen door de verklaring des ministers, dat de regering de letter en den geest van het bondsbesluit zal volgen.

---

*— Onze gemeenteraad heeft in zijne gisteren gehouden zitting het door de kommissie voor de zaak der spoorwegen ontworpen adres aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal goedgekeurd. Wij zullen dit morgen mededeelen.

---

*— Het onderstaand adres aan de Eerste Kamer zal onzen ingezetenen ter teekening worden aangeboden. Het zal weldra worden aangekondigd, waar het ter teekening zal liggen. Wij durven vertrouwen, dat onze medeburgers niet zullen nalaten, door hunne handteekening hunne ingenomenheid te bewijzen met de pogingen, die worden aangewend, om Utrecht zoo mogelijk voor achterstelling in de zaak van den aanleg der spoorwegen te vrijwaren. Mogt ook de Eerste Kamer oordeelen, gelijk de Tweede, iets wat de Hemel verhoede! Utrecht's ingezetenen zullen dan toch door het teekenen van dit adres het bewijs hebben geleverd, dat zij tot den einde toe *verongelijking* hebben willen bestrijden, dat zij ernstig protesteren tegen 't *onregt* dat aan de stad en provincie in 't bijzonder, aan een overgroot deel des vaderlands in 't algemeen wordt aangedaan. Die zich zonder eenigen tegenstand in zijne heilige regten laat aanranden is den naam van vrij mensch onwaardig; die zich stil houdt, waar het bewijs geleverd wordt, dat men het vaderland eene algemeene ramp wil voorbereiden, verdient den naam van vrij Nederlander niet; hij toont zich geen zoon dier vaderen, die voor de handhaving hunner regten deden, wat thans aan 't ongeloofelijke zou schijnen te grenzen, als de geschiedenis er niet was, om het ons als eene waarheid steeds voor oogen te houden.

Het adres aan de Eerste Kamer luidt aldus:

Aan de Eerste kamer der Staten-generaal!

Geven eerbiedig te kennen de ondergeteekenden, kiezers voor den gemeenteraad te Utrecht;

dat de aanbieding door de regering en de aanneming door de Tweede kamer der Staten-generaal, van het ontwerp van wet tot bekrachtiging van eenige artikelen der verleende koncessiën voor de Noorder- en Zuider-spoorwegen op hen eenen pijnlijken indruk hebben gemaakt;

dat adressanten zich hoofdzakelijk, vereenigen met hetgeen bij de behandeling van het ontwerp in de Tweede kamer der Staten-generaal daartegen is aangevoerd;

dat toch naar hunne beschouwing niet alleen de

aanleg van een veel te uitgebreid en te kostbaar spoorwegnet, ten laste van 's lands schatkist zal worden bevorderd, grootendeels ten behoeve van lokale belangen van sommige steden en gewesten, zonder dat men daarvan eene evenredige vermeerdering van de nationale welvaart mag verwachten, maar dat de stad Utrecht, die door hare ligging bestemd is, om het middelpunt der hoofdwegen in Nederland te zijn, door de ondoelmatige rigting van de ontworpen lijnen, tot haar onherstelbaar verlies, verstoken zal worden van de natuurlijke voordeelen van die ligging;

dat adressanten dientengevolge, allen in meerdere of mindere mate, in hunne bijzondere belangen getroffen zullen worden, niet alleen omdat de stad hunner inwoning daardoor zoo zeer zal worden benadeeld, maar omdat, ten gevolge van de zware en langdurige offers uit 's lands schatkist vereischt voor den aanleg der ontworpen lijnen, de gelegenheid vervalt, om bij den overigens voorspoedigen staat van 's Rijks financiën, de ingezetenen van sommige lasten te ontheffen, waarop in de laatste jaren gegronde uitzigten konden worden gegeven; welke lasten voor adressanten minder bezwarend zouden zijn, wanneer die moesten strekken ter bevordering van werken, waardoor het publiek belang beter bevoordeeld en de stad hunner inwoning niet benadeeld worden;

redenen, waarom adressanten, te regt bevreesd voor de noodlottige gevolgen eener onverhoopte aanneming van de regeringsvoordragten, zich met den meesten nadruk wenden tot Uwe vergadering, met eerbiedig verzoek, dat het aan Uwe vergadering moge behagen niet aan te nemen het ontwerp van wet tot bekrachtiging van sommige artikelen van de verleende koncessiën voor de Noorder- en Zuiderspoorwegen, en Z. M. den Koning te verzoeken de voordragt in nadere overweging te nemen.

Utrecht, 8 Dec. 1859. 't Welk doende, enz.

— De gemeenteraad en Kamer van kooph. te Almelo hebben, even als de bewoners van Oldenzaal, Wierden, enz. adressen tegen de aanneming der spoorweg-ontwerpen, aan de Eerste kamer ingediend. In het adres van Almelo wordt o. a. gezegd: »Het doel van een spoorweg in Nederland (voor zooveel het Noorden betreft), moet zijn, de eischen zoowel van het binnenlandsch als van het internationaal verkeer zooveel mogelijk in overeenstemming te brengen. Als men in het oog houdt, dat het internationaal verkeer de kortste aansluitingen dringend vereischt van Amsterdam, Rotterdam, Harlingen met Rheine (het eenig centraal-spoorwegpunt aan onze Oostelijke grenzen), en dat het binnenlandsch verkeer op magtige wijze zou worden bevorderd door de lijnen Utrecht-Zwolle-Meppel-Steenwijk-Heerenveen-Leeuwarden-Harlingen en Zwolle-Raalte-Almelo-Enschedé-Rheine en Deventer-Zwolle-Meppel-Steenwijk-Heerenveen-Leeuwarden-Harlingen, dan meenen wij, dat lijnen als de beschrevenen, die Amsterdam en Rotterdam in goede verbinding brengen met Rheine, tevens in de belangen met Harlingen voorzien, en eene goede verbinding van de voornaamste plaatsen des Rijks met het Noorden en Oosten daarstellen, de beste zijn, en verre die der regering achter zich laten." — Bij de regeringsrigtingen daarentegen »zijn Amsterdam, Rotterdam en Harlingen kunstmatig van Rheine verwijderd, is het binnenlandsch verkeer opgeofferd en een spoorweg voorgesteld rondom de provincie Overijssel, in plaats van eene korte, eene natuurlijke lijn, welke door die provincie loopen moet."

De kamer van koophandel te Haarlem heeft zich aangesloten aan het adres van den gemeenteraad aldaar tegen de spoorwegvoordragten.

— Een rekest door baron *v. Heeckeren* en 1000 andere ingezetenen van Arnhem geteekend, is ten gunste van de spoorweg-ontwerpen aan de Eerste Kamer gezonden. Een rekest in gelijken zin met 700 onderteekeningen is uit Nijmegen aan de Eerste Kamer ingediend. — Het adres van Middelburg in gelijken zin is door 600 personen geteekend.

De gemeenteraden van Rotterdam en Eindhoven hebben een soortgelijk adres aan de Eerste kamer gezonden.

In 't adres van den gemeenteraad van Groningen, ten gunste der spoorwegontwerpen, wordt de aanneming er van verzocht, omdat die *voorloopig* in de behoefte zullen voorzien, en dat men, ofschoon de aansluiting aan de Westbaan zeer verlangende, meende *»ook dezerzijds zich eenige opoffering te moeten getroosten."*

De spoorwegkommissie te Winschoten heeft ook een adres ten gunste der spoorweg-ontwerpen aan de Eerste Kamer ingezonden.

— De Leydsche afd. der Ver. tot bevd. van fabriek en handwerksnijverheid heeft een adres aan Z. M. ingediend, opdat de beide koncessie-aanvragen voor de spoorwegen van Scheveningen op Gouda en van Leyden op Woerden mogten worden goedgekeurd, gelijk dit geschiedt met ondernemingen van diligencen en stoombooten, waarin men ook konkurrentie toelaat, als die zich aanbiedt.

— Er schijnt plan te zijn tot overbrugging der Elbe, met het oog op eene spoorwegverbinding van Hamburg naar Bremen, die spoedig door eene lijn van Bremen op Leer zal gevolgd worden, als wanneer men te eerder de behoefte zal gevoelen der aansluiting onzer lijnen aan Leer, die in de regerings-ontwerpen niet voorkomt, maar wel in andere aanvragen.

— De *N. Rott. Ct.* neemt een artikel op, waarin gezegd wordt, dat centralisatie het wachtwoord is eener rigting (de Thorbeckiaansche), die meer en meer als verderfelijk wordt beschouwd voor *ware* vrijheid en beschaving — en zij — liet hierop geen woord volgen.

De Thorbeckiaansche partij is, door den spoorwegstrijd, totaal *gederailleerd*. *Drenth. Ct.*

— In den gemeenteraad te Arnhem is Dingsdag eene verordening op de keuring van levend vee, vleesch, spek en visch en den verkoop daarvan aangenomen. Nog heeft die raad besloten op het verzoek van de militaire overheid, die het exercitieplein bij den Klarendalschen weg minder dienstig keurde, de beestenmarkt daarvoor in te rigten, door het wegnemen der steenen palen, en die door losse eikenhouten te doen vervangen, die men telkens in ijzeren kokers kan stellen; de kosten daarvoor worden op *f* 1000 berekend.

— Eergisteren namiddag is op 's rijks werf te Vlissingen de kiel gelegd voor een nieuw te bouwen schroefstoomschip der 2de klasse, hetwelk den naam zal dragen van Leeuwarden.

*.— Naar men verneemt, zijn in de zitting van het Kanton-geregt te dezer stede van den 11 November 1859, zes en zeventig personen tot boeten of gevangenisstraf verwezen, ter zake van:

1 in eene buitenwijk waar de huizen aan elkander gelegen waren zonder vergunning een varken te houden;
1 zich van vuilnis te ontdoen in de binnengracht;
1 zonder verkregen verlof tijdelijk nederleggen van puin op eene openbare plaats;
1 op eene openbare plaats te wateren elders dan in de daartoe bestemde b kken;
1 afgifte van vuilnis, dat ter vervoer werd opgenomen in daartoe niet gekeurde wagens;
1 binnen de barrières vuilnis te vervoeren in daartoe niet gekeurde wagen;
2 van de eene naar de andere wijk te verhuizen, zonder daarvan binnen den bepaalden tijd aangifte aan den wijkmeester te doen;
2 boomen te beklimmen aan den openbaren weg;
1 met steenen te werpen aan den openbaren weg;
9 met kaarten of geld te spelen op of aan den openbaren weg, waarvan twee onder de gemeente de Bildt;
15 zich in kennelijk beschonken toestand op den openbaren weg te vertoonen;
1 bloempotten aan de straatzijde op eene bovenverdieping te plaatsen zonder ter voorkoming van nedervallen behoorlijk met een hek te zijn omgeven;
2 zonder vergunning aan de straatzijde buiten den gevel plaatsen van goederen;
1 zonder vergunning opbreken der straat;
8 zonder vergunning op eene daartoe niet aangewezen plaats op den openbaren weg met voorwerpen eene standplaats in te nemen;
23 buiten noodzaak met wagens te rijden op de voor de voetgangers bestemde kleine steenen;
3 zich op den openbaren weg aan rijdend rijtuig vast te hechten
2 rondventen met visch, zonder te kunnen vertoonen bewijs dat dezelve gekeurd was; en
1 tusschen 's avonds 11 en 's morgens 5 ure, eene tapperij voor het publiek geopend te houden en weigeren van den toegang aan beambten van politie.

— Te Arnhem is tot predikant bij de Afgescheidenen beroepen de heer *Middel* van Doesburg.

— Te Stedum is brand in de kerk ontstaan die slechts met groote moeite is gebluscht, zoodat enkele leden dan ook brandwonden daarbij bekwamen.

— In de *Landbouw Courant* leest men:

In de Belgische dagbladen werd dezer dagen het volgende middel bekend gemaakt, waardoor aan week hout de duurzaamheid van eikenhout kan gegeven worden.

Men bestrijke namelijk het hout met eene grijze olieverw, en overdekt dit, nog nat zijnde, met eene dunne laag fijn zand; dit droog zijnde, bezigt men nogmaals dezelfde soort van verw, en drukt de kwast sterk op het hout. De oppervlakte wordt daarbij zoo hard, dat noch lucht, noch zonneschijn of regen er invloed op uitoefenen.

De ondervinding zou geleerd hebben, dat week hout, buiten 's huis tot planken, deuren, ramen, enz. aangewend, op die wijze in duurzaamheid voor het eikenhout niet behoeft onder te doen.

— Ter voortzetting van hetgeen vroeger reeds omtrent deze zaak is berigt, strekt het volgende dat in eenige Duitsche bladen voorkomt:

De heer *Constantin Tischendorf* te Dresden heeft een berigt gegeven omtrent een Grieksch handschrift van den bijbel in het begin van Februarij dezes jaars door hem in het Sinaï-klooster te Kairo gevonden. Het wordt voor het oudste van die geschriften gehouden. Toen hij reeds de bewerking van het handschrift ter onverwijlder uitgave ondernomen had, kwam een aantal vreemdelingen op het gerucht daarvan te Kairo. Er werden door hen groote aanbiedingen voor het handschrift gedaan, maar het bestuur des kloosters antwoordde, dat het klooster rijk genoeg was, om het aangeboden geld te kunnen ontberen, en dat, wanneer men van het handschrift afstand zou willen doen, het den keizer van Rusland, den steun, en beschermer der orthodoxe kerk, als eene hulde zou worden aangeboden. Aan dit voornemen is het Sinaïklooster trouw gebleven. Het handschrift bevindt zich thans in handen van den heer *Tischendorf*, door wiens zorg deze voor de Christelijke kerk onwaardeerbare schat onverwijld op het doelmatigste zal uitgegeven worden.

Texel, 7 Dec. Binnengekomen der West, kapt. *Pust*, van Soerabaya, en Amerika, kapt. *Mo... mans*, van Suriname.

Brouwershaven, 7 December. Binnengekomen Whampao, kapt. *v. d. Hoff*, van Batavia.

Brouwershaven, 8 Dec. Uitgezeild van der W... van Puttershoek, kapt. *Lammerts*, naar Batavia.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 8 *Dec.*, 2,52 El.; + AP. 9,47. Gev. 2...

De Rijnhoogte te Keulen den 8 Dec. 11 voet ... duim; 10 voet 9 duim Rijnl.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In den aanvang der zitting van de Tweede Kamer van gister bragt de heer *Idserda* rapport uit over het verzoekschrift van de heeren *Schretlen* en ...*wils*, inhoudende dat de Kamer moge ondersteunen hun aan den Koning gerigt verzoek tot aanleg eener spoorweglijn van Scheveningen op 's Hage naar Gouda. De kommissie stelt voor om het rapport ter griffie te deponeren, en afschrift te zenden aan den min. van Binnenl. Zaken, met bepaald verzoek »om aan de Kamer zoo mogelijk nog vóór het reces, omtrent die koncessie te berigten."

De heer *Gevers* heeft de konklusie ten sterkste ondersteund, omdat er alleen zedelijke ondersteuning van den staat wordt gevraagd. De heer *v. Hoëvell* verklaarde zich in gelijken zin. De heer *de Brauw* gaf te kennen, dat de aanvraag der Holl. Maatsch. slechts eene zeer voorloopige was, waarin zelfs de aandeelhouders niet waren gehoord, terwijl de aanvraag later was ingekomen. De heer *v. Hall* meende, dat men de regering in deze niet veel dringen wilde.

Daarna heeft de Kamer voortgezet en ten einde gebragt de diskussie over het VIII hoofdstuk der staatsbegrooting (Departement van Marine.)

Over art. 25 (werken voor het groote dok te Willemsoord) voerden de heeren *v. Diggelen* en *v. Lijnden* kortelijk het woord, waarna dit artikel werd aangenomen. Bij de behandeling der IV. afdeeling (personeel der zeemagt) betoogde de heer *Hugenholtz* dat de aktiviteit niet was in evenredigheid tot het drijvend materieel hetgeen door den minister slechts gedeeltelijk werd toegegeven. Na nog enkele opmerkingen van hetzelfde lid, omtrent ondergeschikte punten, werd het voorstel gedaan door den heer *Dullert*, om den post van onvoorziene uitgaven ad *f* 70,000 (art. 47) te verminderen met *f* 20,000, dit amendement werd verdedigd door den heer *Hugenholtz* en bestreden door den heer *Dirks* en den minister, waarna het is verworpen met 35 tegen 24 stemmen.

Het hoofdstuk zelf is daarna aangenomen met 48 tegen 12 stemmen. Tegen stemden de heeren *v. Heukelom*, *Kingma*, *Reinders*, *Olivier*, *Hugenholtz*, *Idzerda*, *v. Hoëvell* en *Slicher v. Dom...*

De Kamer heeft vervolgens in behandeling genomen hoofdstuk IX. A. (nationale schuld.)

De heer *v. Hall* is uitvoerig teruggekomen op de kwestie van de afschrijving der ingekochte schuld voor amortisatie. waarbij hij kwam tot de konklusie, 1. dat er maanden waren verloopen tusschen de afschrijving en inkoop; 2. dat de toelichtende staten in Sept. overgelegd, de waarheid niet bevatten; en 3. dat die vertraging in de afschrijving van schuld voor amortisatie eerst plaats had sedert de aanneming der amortisatiewet van 30 April jl. De heer *Schimmelpenninck* behandelde hetzelfde vraagstuk.

De heer *Dirks* drong aan op krachtige voortzetting der amortisatiën, ja zelfs om daartoe den laatsten penning uit de schatkist te besteden; omdat hij daarin alleen zag het middel, om belastingen af te schaffen en publieke werken te kunnen aanleggen.

De minister van financiën, in uitvoerige ophelderingen tredende, verklaarde o. a., dat onder het ministerie *Vrolik* de last was gegeven, om de ingekochte certifikaten te bewaren zonder ze tot amortisatie over te schrijven; dat sedert dien tijd die gedragslijn aan het grootboek was gevolgd; dat de min. zou zorgen, dat op nieuw de gedragslijn werd nageleefd, die door hem in 1851 was voorgeschreven; doch dat in ieder geval het noch vroeger, noch nu, zelfs mogelijk was geweest, om eenmaal uitgegeven schuldbrieven zonder medewerking der wetgevende magt weder uit te geven.

Voorts wijst de minister op de tijdsomstandigheden van Mei en Junij 1859. Het was niet alleen de minister van oorlog, maar ook die voor de koloniën, die hem in de maand Mei jl, aanraadden tot behoedzaamheid, en daarom had bij ook aangeschreven met de afschrijvingen langzaam voort te gaan. Onder vroegere ministers hadden dergelijke aanschrijvingen ook wel plaats gehad.

Daarop wordt nog geantwoord, o. a. door den heer *v. Hall*, dat hier geen misbruik heeft plaats gehad, maar dat het lang onafgeschreven laten van ingekochte schuld toch om verschillende redenen min wenschelijk is.

Bij art. 6 drongen de heeren *Dirks* en *van Hall* aan op het nittrekken van de renten der schatkistbiljetten, wijl zonder dat het aan den minister verleende krediet tot uitgifte dier biljetten, ingeval van nood, geene de minste waarde had. Tot bereiking daarvan stelde de heer *Dirks* voor, een amendement tot het uittrekken van de bedoelde renten ad *f* 416,500. welk voorstel intusschen verworpen werd met 55 tegen 8 stemmen.

Op art. 15 stelde de heer *Sloet tot Oldhuis* voor, om het daarop uitgetrokken cijfer van *f* 6,000,000 voor amortisatie te verhoogen tot *f* 7,400,000 als zijnde 1½ millioen vrijgevallen ten gevolge van het verwerpen der wet op de spoorversmalling van den weg der Holl. spoorweg-maatschappij. De Min., tegen het amend. geen bezwaar makende, nam het voorstel zelf over, doch verhoogde het bedrag tot *f* 7,500,000, met welk voorstel de vergadering zich vereenigde.

Daarna is Hoofdstuk IX A aangenomen met algemeene stemmen.

Over Hoofdst. IX B (Depart. Financiën) werden geene algemeene diskussiën gevoerd. Bij de Tweede afdeeling van dit hoofdst. bragten de heeren *Schimmelpenninck* en *v. Lijnden* ter sprake de opheffing der kommissie van toezigt op het grootboek en betoogden de noodzakelijkheid, om op die opheffing terug te komen. De heer *van Eck* ontwikkelde het gevoelen, dat er behoefte was aan de vermeerdering van het bedrag van muntpapier. Na eene beantwoording van al deze punten door den minister van finantiën, waarbij o. a. werd verklaard, dat de zaak van het toezigt op het grootboek nog eens in nadere overweging zou worden genomen, en nadat de heeren *Schimmelpenninck* en *de Bieberstein* gerepliceerd hadden, werd de algemeene beraadslaging over die afdeeling gesloten.

Op *posterijen* wenscht de heer *v. Eck* het woord op te nemen, maar wordt de voortzetting der diskussiën op morgen gesteld.

(*Vervolg van het Bijvoegsel.*)

geweest, en die onmiddelijk daarna den prijs van het gas zoodanig hebben verhoogd, dat de verschillende parochiën eene gemeenschappelijke kommissie hebben benoemd om middelen te beramen om daarin te voorzien. Het stelsel is dus niet zoo aanlokkelijk. Het denkbeeld van den heer *Pabst*, om konkurrentie uit te lokken ten einde prijzen te bepalen, zal tot niets leiden, want wat zal men een lagen prijs noemen? De heer *Pabst* zegt *f* 3,50 per 1000 k. vt. Dat is de laagste prijs die hier te lande wordt betaald, maar niet de laagste waarvoor het gas geleverd kan worden. Te Liverpool kost het 3 shillings 9 pence à *f* 2,25. Indien de heer *v. d. Made* heeft aangenomen een prijs van *f* 4,25 voor de partikulieren, is dat voor Utrecht geen prijs die vaststaat. Hij heeft daardoor eene winst van *f* 42000 verkregen, die de stad niet zou toekomen, maar waardoor zij in de gelegenheid zoude zijn de prijzen aanmerkelijk te verlagen. Bij eigen beheer kan het tarief b. v. om de 2 jaren herzien worden. Men kan het gas welligt binnen weinige jaren voor ruim *f* 1 per 1000 kub. voet vervaardigen en moet men dan nu, in dat vooruitzigt en met de verkregen ondervinding zich voor lange jaren binden? Te Delft kost het gas ongeveer *f* 1.70 à *f* 1.80 per 1000 kub. vt.; te Windsor is het leveren van het gas in den gashouder publiek aanbesteed voor 2 shillings *f* 1.20; dus daar heeft men reeds een lageren fabrikatieprijs, en Spr. ziet geen reden, waarom men dien prijs ook hier niet zou kunnen bereiken en dus in staat zoude zijn het gas tegen *f* 2,50 en welligt nog minder te leveren. De heer *Pabst* heeft aangehaald het voorbeeld van Rotterdam, maar Spr. stelt daar tegenover de voorbeelden van Maastricht, Roermond, Sneek, Breda, Schiedam, Leiden, Delft, Zierikzee, Deventer, Groningen, Berlijn, enz.

De beraadslagingen worden alsnu gesloten en de motie van den heer *v. Nooten* aangenomen met 18 stemmen tegen die der HH. *Trip*, *Boer*, *Pabst*, *de Muralt*, *Kol*, *Schuurman*, *v. Lier*, *Ram*, *v. Hengelaar*, *Schuller* en *v. Geuns.*

De vergadering gaat hierop uiteen.

PETERSBURG, 19 November.

De censuur zal eene geheele reorganisatie ondergaan. De naam van hem die aan het hoofd gesteld zal worden, boezemt het publiek nog al vrees in, doch deze is waarschijnlijk overdreven. De reorganisatie was trouwens noodig, want hoewel de regering een milden weg had ingeslagen, bestond toch nog het oude reglement. Men verzekert, dat het onder den naam van hoofd-administratie der censuur op te rigten departement een dagblad zal uitgeven om de openbare meening te leiden.

KOPENHAGEN, 5 December.

Er is sprake van de benoeming van prins *Christiaan* tot goeverneur van Holstein.

WEENEN, 6 December.

Men is hier druk bezig beambten te bedanken, te pensioneren of op wachtgeld te stellen.

Mgr. *Propovich*, de Grieksche bisschop van Munkacs in Hongarije, is plotseling verdwenen; men meent, dat hij in hechtenis genomen en in de vesting van Munkacs, eene staatsgevangenis, gevoerd is; waarom weet men niet.

De Grieksche gemeenten van het distrikt zullen de tusschenkomst van den keizer van Rusland in deze inroepen.

BERLIJN, 7 December.

Prins en prinses *Frederik Wilhelm* zijn gister avond hier terug gekomen.

Men zegt, dat Oostenrijk verlangt, dat ook de weggeloopen hertogen op het kongres gehoord zullen worden.

Aan de *N. Pr. Ztg.* wordt geschreven, dat te Pesth het verlangen naar de nationale kleederdragt zoozeer is toegenomen, dat er geen kleermakers genoeg te vinden zijn.

Omtrent het liefelijk tijdperk der regering van *Hassenpflug* in Keurhessen wordt thans door de volksvertegenwoordigers in de kamer opgegeven, dat de leden der oppositie soms tot 50 man Beijeren inkwartiering bekwamen. Het lid *Herlein* verhaalde, dat hij juist 2400 dagen inkwartiering gehad had! De man, die dat voor *Hassenpflug* regelde, mr. *Schnabel*, is thans zijn heil in Rusland gaan zoeken.

LONDEN, 7 December.

Over den stap der vier Liverpoolsche handelaren sprekende, meent de *Times* dat het beweerde in het antwoord van den heer *Mocquard*, als zou *Napoleon* door geene handelingen tot de zoogenaamde »dwaze epidemische vrees" hebben aanleiding gegeven, wel te betwisten valt. Het blad meent ook, dat, zoo het goed is vertrouwen op den keizer te stellen, het nog beter is vertrouwen in zichzelven en dus in 's lands krachten te stellen, en acht overigens den gedanen stap niet zeer voegzaam.

Bij een brand hier ter stede heeft de direkteur van den reddingstoestel, *Wood*, weder met gevaar van eigen leven eene geheele familie uit eene bovenverdieping gered. Ruim 170 menschen zijn hem reeds hunne redding verschuldigd.

Uit Malta wordt gemeld, dat aldaar slechts vijf Engelsche oorlogschepen voor anker lagen, te Gibraltar liggen behalve de Spaansche en Fransche vlooten slechts 12 Engelsche oorlogsvaartuigen.

Volgens berigten uit Melbourne van den 17. Okt. was het parlement den 15. geopend. Tegen den 18. verwachtte men beraadslagingen over een votum van wantrouwen, waarbij de meerderheid het ministerie vijandig zou zijn. De goudproduktie bedroeg 100,000 oncen minder dan ten vorigen jare. Desniettemin bedragen de inkomsten 300,000 p. st. meer. Van 20 Sept. tot 17 Okt. waren drie met goud beladen schepen naar Engeland vertrokken; het eene met 28000 oncen, het tweede met 68000 oncen en het derde met 70000 oncen.

Volgens berigten uit Sydney van den 15. waren in Nieuw-Kaledonië drie Engelschen gefusilleerd, die gewapenderhand tegen de regering waren opgestaan.

Uit Mexico schrijft men over den stand der partijen eenige bijzonderheden, waaraan wij het volgende ontleenen: De twee hoofdpartijen zijn de konservatieven en de liberalen. Tot de konservatieven behoort de geestelijkheid en het leger, en wel om een aantal prerogatieven, die zij bij een liberaal bewind dadelijk zouden verliezen. Ook behooren er toe de meeste grondeigenaars en al wat nog Spaansch bloed in de aderen heeft, allen te zamen ongeveer ⅓ der beschaafde bevolking. De invloedrijke mannen der liberale partij, van gemengden bloede, hebben zich door eigen verdiensten verheven; het grootste deel der mindere bevolking sympathiseert met hunne zaak. In getal zijn dus de liberalen sterker, maar in ernergie, in organisatie, in rijkdom en geest de konservatieven of klerikalen.

Het eenige punt waarop beide partijen het eens zijn, is dat zij evenzeer inmenging van de Vereenigde Staten in 's lands zaken vreezen.

Uit Mexico wordt nog berigt, dat op bevel van *Coronada* te San-Blas twee Engelsche handelsvaartuigen in beslag waren genomen, die, na vruchtelooze opeisching, met geweld door de booten van de Amethijst moesten worden teruggenomen.

— 8 *Dec.* Gec. 97⅜; Peru 4½ pCt. —, 3 pCt. —; Venez. 5 pCt. 29, 2¼ pCt. 15; Port. 5 pCt. —; Sp. 3 pCt. 45¼, 1½ pCt. 33⅝; Rusl. 4½ pCt. —, 5 pCt. —; Sard. —.

PARIJS, 7 December.

De koning van Sardinië heeft den keizer te kennen gegeven, dat, zoo hij graaf *de Cavour* niet naar het kongres zendt, dit eene koncessie is, die hem zeer zwaar valt en dan ook de laatste opoffering aan de vriendschap is.

Naar men verneemt heeft *Garibaldi* eene hooge Russische ridderorde gekregen.

Op het banket van den generalen raad der Seine heeft de prefekt *Hauseman* de volgende toast uitgebragt:

»Het keizerrijk is de vrede. De vrede is het, die Frankrijks rang en invloed, in gansch Europa erkend, gevestigd heeft; de vrede is de zaak der regtvaardigheid en der door keizer *Napoleon* beschermde beschaving; de vrede is de ongekrenkte eer van hem, die *Napoleon's* roemrijken naam in erfdeel erlangd heeft. Frankrijk is dus tevreden, en als Frankrijk tevreden is, heeft de keizer gezegd, is de wereld rustig. In den Krimoorlog en in Italië heeft Frankrijk het bewijs geleverd van de meerderheid zijner wapenen, en doen blijken, wat zijne staatkunde onbaatzuchtig is. Daarover kan dus voortaan geen verkeerd oordeel mogelijk zijn. Frankrijks rust is gematigdheid bij kracht; de achting van oude verdragen is even verheven als verstandig; de veroveringen die Frankrijk beweerd wordt in den zin te hebben maakt het slechts in zich zelf; want hoezeer het ook de eerste der militaire volken is, doet het toch geen afstand van den roem, aan het hoofd der beschaafde natiën te staan, en zoo in ons land de dynastiën zich op den wapenroem gronden, geraken zij toch slechts tot grootheid en duurzaamheid door de werken des vredes, die wij aan eene verstandige, moedige en nationale staatkunde te danken hebben."

Er is sprake van meer water naar Parijs te voeren; welligt zal dat door waterbuizen met een stroom van 100,000 kub. ellen uit Champagne gevoerd worden, 't geen omtrent 30 millioen zou kosten.

Algemeen wordt hier hoe langer hoe meer geklaagd over de duurte der levenswijze hier ter stede, en vooral wat betreft de huren. Prins *v. Metternich* zoekt een hotel voor het Oostenrijksch gezantschap, en kan er geen onder de 70 à 80000 frs. vinden.

Dezer dagen heeft zich hier een dronkaard opgehangen, die, hoewel zijn leven nog goed gered had kunnen worden, door de toegesnelde medebewoners, moest blijven hangen tot een agent van policie geroepen was, en toen, gelijk wel te begrijpen is, dood was. De anderen verkeerden in de meening, dat zij een gehangene niet mogten aanraken buiten bijzijn der policie. Toen de kommissaris van policie daarna het touw verlangde te zien, had reeds elk der omstanders er een stuk van in den zak gestoken als talisman.

In het noorden des lands is onder de schooljeugd het tabakrooken zoodanig ingeworteld, dat o. a. de maire van Douai zich verpligt heeft geacht, maatregelen er tegen te nemen. Van tijd tot tijd zullen de zakken en tasschen der scholieren worden onderzocht en de gevonden cigaren, pijpen en tabak verbeurd verklaard worden.

Uit Guyane zijn tijdingen ontvangen, loopende tot 2. Nov. Omtrent den toestand aldaar behelzen zij het volgende: Ten gevolge van een besluit van 1856, waardoor op grondeigendom een verbazend overgangsregt wordt gelegd, blijft de grond in handen van eigenaars zonder middelen en daarom improduktief. De scholen zijn van het platteland verdwenen, en men heeft de schoolgelden voor de school in de hoofdplaats, wat betreft de dorpelingen, verdubbeld. Men klaagde, dat de ambtenaren, onder het slavenstelsel oud geworden, van de tegenwoordige zaken niets begrijpen en er zich moeijelijk in kunnen schikken.

— 8 *Dec.* Rente op tijd 3 pCt. —.—; Fr.-Oost. Spw. 570.—; Sp. 1½ pCt. —, 3 pCt. 43½.

Verpachting van Paardenmest.

*** De Hoofd-Administratie van het Regiment Veld Artillerie is voornemens **de Mest der paarden**, te Utrecht gestald, voor het jaar 1860 te verpachten, op aanstaanden Zaturdag den 10. December 1859, des namiddags ten één ure, in het *Hotel de l'Europe*, van den Heer *Stuirenberg*, op *het* Vreeburg; alwaar de voorwaarden van inschrijving ter lezing liggen.

AANBESTEDING.

*** Op Zaturdag, den 24. December 1859, des namiddags ten 1 ure, zal in het lokaal van het provinciaal bestuur van *Utrecht*, bij *inschrijving* en *opbod*, worden aanbesteed:

Het driejarig onderhoud (1860-1862) van, en het verrigten van eenige herstellingen en vernieuwingen aan het gebouw van het Provinciaal Geregtshof te Utrecht.

Het bestek ligt ter lezing op de griffie van het provinciaal bestuur te *Utrecht* en op de verdere plaatsen te *Utrecht*, waar gewoonlijk bestekken van waterstaatswerken ter lezing liggen.

De aanwijzing *in loco* zal geschieden op *Woensdag den 21.* en *Donderdag den 22. December*, des voormiddags ten 10 ure.

Inlichtingen zijn te bekomen bij den Hoofd-Ingenieur en Aspirant-Ingenieur in het 8. district, alsmede bij den Opzigter WIJNDELS DE JONGH, te *Utrecht*.

Utrecht, den 7. December 1859.

De Commissaris des Konings
in de provincie Utrecht,
RÖELL.

OPENBARE AANBESTEDING.

*** Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht zullen op Zaturdag den 24. December 1859, des namiddags ten een ure, ten Stadhuize in het openbaar aanbesteden, de nagemelde leverantien en onderhoudswerken, over het dienstjaar 1860, als:

1°. de leverantie van Utrechtsche straatklinkers.
2°. Idem van IJsselstraatklinkers.
3°. Idem van Waalstraatklinkers.
4°. Idem van Biltsch of Zeisterzand.
5°. Idem van Lekzand.
6°. Idem van Utrechtsche metselsteenen.
7°. Idem van Kalk.
8°. Idem van Tras.
9°. Onderhoud en vernieuwingen aan den straatweg van Utrecht naar Vreeswijk.
10°. Idem aan de schutsluis te Vreeswijk.
11°. Idem aan de sluis te Nieuwersluis, en aan het jaagpad van daar tot Hinderdam.
12°. Idem aan het jaagpad van Utrecht naar Woerden.

De bestekken liggen ter inzage aan stads Timmerhuis achter Klarenburg.

Utrecht 8 December 1859.

De Secretaris der stad Utrecht,
H. G. RÖMER.

*** Op morgen Zaturdag 10 December 1859, 's avonds ten 5 ure, zal te Utrecht, achter St. Pieter, F 565, worden geveild:

Een aanzienlijk HEERENHUIS met Koetshuis en Stal, Erf en Grond, te Utrecht achter St. Pieter, op den hoek van het St. Pieterskerkhof, wijk F 561, kadastraal, sectie B no. 155. Huis, Erf en Stal, groot vijf roeden 60 ellen. Het Huis bevat, behalve marmeren Voorhuis en Gang, ruime verwulfde Kelders en groote Zolders, onderscheidene Zalen en Vertrekken, de meesten en suite, behangen en geplafonneerd, en voorts alle vereischte gerijfelijkheden; het is dadelijk te aanvaarden. Het Koetshuis en de Stal met goeden Hooizolder, is verhuurd tot 1 Mei 1860. Nadere inlichtingen te bekomen ten kantore van den Notaris DE BALBIAN VAN DOORN te Utrecht.

*** Op morgen Zaturdag den 10. December 1859, 's namiddags ten 5 ure, zal in het Locaal van Verkoopingen te Utrecht achter St. Pieter in het openbaar worden verkocht:

N°. 1. Eene Kapitale HOUTLOOTS met daaraan en ingebouwde HUIZINGE Erf en Grond, staande en gelegen te Utrecht, buiten de Waardbarrière in de Laauwerecht nabij de Knollenbrug Wijk M. N°. 257.

N°. 2. Een WINKELHUIS en Erve, staande en gelegen te Utrecht, aan de Oostzijde van de Oude Kamp op den hoek van het Achterom Wijk A. N°. 1120.

N°. 3. Eene WONING en Grond te Utrecht, aan het Zand Wijk C. N°. 364.

Breeder bij Biljetten en nader onderrigt te bekomen van al de perceelen bij den Notaris DUIJFJES, en van het 1. perceel ook bij Notaris VAN ZIJDVELD, beide te Utrecht.

HOUTVERKOOPING

te STERKENBURG, onder Driebergen.

*** Op Donderdag, den 15. December 1859, des voormiddags ten 11 ure precies, ten huize van *P. van Woudenberg*, te Sterkenburg, zal publiek worden verkocht:

Vier, vijf en negenjarig **Elzen-, Esschen- en Eiken Hakhout, Iepen, Linden en Wilgen Boomen, Brandhout** en drooge myten.

Breeder bij biljetten.

Informatiën ten kantore van den Heer H. J. VAN MARIëNHOFF, te Wijk bij Duurstede.

BEUKEN HEESTERS.

*** **Te Koop** eene partij uitmuntend goed gekweekte BEUKEN HEESTERS, hoog p. m. 5,5 el. Adres franco, bij den Rentmeester J. W. VAN DE GEER te Doorn.

*** Tegen 1° Mei 1860 wordt, voor een klein gezin **in huur** gevraagd, een klein HUIS of alleen een BENEDENHUIS met TUIN, op eenen vrolijken fatsoenlijken stand alhier. Adres met brieven en opgave van huurprijs onder lett. G. bij den Boekhand. C. BIELEVELT op de Voorstraat.

HOUTVERKOOPINGEN,

*** Op Vrijdag den 16. December 185[9] des voormiddags ten 10 ure, te beginn[en] op de Boerenhofstede genaamd *Rhijn-Vecht*, bewoond wordende door *C. Casant*, on[der] Breukelen, van:

98 Populieren en **Wilgen Boomen**, **Snoeisel en Hakhout,**

en op Woensdag den 21. December 1859, des voormiddags ten 10 ure, in het Gemeentehuis Kockengen,

van 92 **Wilgen Boomen,** staande langs Oude kade aan de rivier de Heijkop, nabij [Koc]kengen,

Hakhout en Snoeisel.

Informatien te bekomen ten kantore van Notaris N. FRANÇOIS SNEL te Breukelen.

*** W. PELLEKAAN, Commissionair in Eff[ec]ten, te Utrecht, Jacobiebrug C N°. 92, berigt, dat de **Oostenrijksche Coupons**, verschijnende 1 Januarij 1860, bij hem kunnen worden in[ge]wisseld tot den cours van den dag.

*** Met 1° Februarij a. s. of eerder wor[den] **te huur aangeboden**, 2 à 3 GEMEUBILE[ERDE] BOVENKAMERS, op een fatsoenlijken st[and]. Adres bij den Boekhandelaar J. DE KRUIJ[FF] Korte Nieuwstraat.

DE NIEUWE UTRECHTSCHE ALMANA[K]

voor het Schrikkeljaar 1860

ziet het licht bij L. E. BOSCH & ZOON (Korte Nieuwstraat).

*** Mogten de Uitgevers zich voorleden jaar in een bijzonder groot debiet van dezen Alma[nak] vooral in de stad, verheugen, de portretten van **Zeven Beroemde Mannen** die Utrecht vroegere jaren opleverde, met keurige bijschriften, zullen zeker dit jaar het debiet allezins ver[groo]gen. Deze portretten, door den graveur VAN ARUM op hout gebragt, stellen voor: **Hierony[mus] van Alphen, Paus Adriaan VI., Hendrik de Keyser, Willem Jozef Baron [van] Gend, Abraham Bloemaart, Pieter Bor Christiaansz.** en **Godard Reede Gr[aaf] van Athlone.**

Behalve dezen bevat de Almanak eene allerjuiste opgave van alle belangrijke markten in Ne[der]land, en inzonderheid de Utrechtsche, vrolijke en nuttige lektuur en verzen, eene reeks ge[heel] nieuwe en gemakkelijke raadsels, en verder alles, wat er in te huis behoort.

Deze Almanak is in **vier soorten** alom te bekomen bij den Boekhandel, van **15** c[en]**t. 12½ ct., 10 ct. en 7½ ct,**

*** Uitgaven van DANNENFELSER te Utrecht:

HET LEVEN VAN GOETHE,

door **SCHAEFER,**
met voorwoord van Prof. **C. W. Opzoomer.**
2 deelen. *f* 5.50.

Schoedler's Boek der Natuur,

gebonden in halven marocco prachtband.
Prijs *f* 8.—

HEBEL'S GEDICHTEN,

vertaald door Prof. **C. W. OPZOOMER.**
Prijs *f* 1.80 en gebonden *f* 2,50,
zijn Werken, uitmuntend geschikt voor CADEAUX bij de aanstaande Feesten.

*** Door S. E. VAN NOOTEN te *Schoonhoven* is heden uitgegeven en verzonden de

Almanak

VOOR HOLLANDSCHE

BLIJGEESTIGEN.

voor **1860.**

196 bladz., met Platen. Prijs 60 Centen.

Dit jaarboekje onderscheidt zich in vele opzigten gunstig boven de vorige jaargangen, terwijl het uitwendige meer in overeenstemming is gebragt met den smaak des tijds.

*** A. J. VAN HUFFEL, Boekh. te Utrecht, heeft uitgegeven en verkrijgbaar gesteld:

DE BRIEF VAN JAKOBUS,
praktisch verklaard door D^r^. A. NEANDER.
Uit het Hoogduitsch vertaald. Prijs *f* 0,60.
Gebonden in een net linnen bandje - 0,85.

BESTELLING-LIJST op een Werkje, getiteld:

ROME'S KRACHT EN ZWAKHEID,
Herinneringen uit Rome,
door J. J. VAN VOLLENHOVEN.

Dit Werkje zal ongeveer 100 bladzijden druks in postformaat bevatten. Prijs *f* 1,00.

De uitgave geschiedt ten voordeele der Evangelische Maatschappij.

MARKTBERIGTEN.

SCHIEDAM, 8 December.

Granen. Verkocht: Gerst, 128 & Libau *f* 185 3/m.; 128 & dito *f* 184 3/m.; 133 & Pernau *f* 197 6/w.; 136 & Aardsb. *f* 202 6/w.

Moutwijn per Ned. vat zonder fust *f* 13.25 Jenev[er] *f* 18.75. Amst. proef *f* 20.00. Alles zonder de [be]ting. Spoeling per Ketel *f* 1.00.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Ne[derlandsch] Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonneni[…]*)

Dec.	Uren	Wind-rigt.	Wind-kr. N a.	Barom. bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d.Temp.	Vochtigh.	Gev. regen.	Opmerk[ingen]
8	2	o.	3.5	772.20	42.6	+ 2.5	0.82	0.	Heldor.
	0	ono.	3.5	74.81	35.6	— 2.3	.94	0.2	Fijna b[…]
9	8	ono.	0 5	77.56	33 8	— 2 9	0.94	0.	Idem.

PRIJZEN VAN KOEPONS EN LOSB. OBLIGAT[IËN]

Metalliek	*f* 23.25	Pruissische	*f* 35,[…]
Nat. Met. Koep.	„ 28,25	Spaansche	„ […]
Napelsche	„ —.—	Sp. Coep per fr.	„ —,—
Div. Eng. in £	„ 11,57½	Hamb. Russen	„ 31,[…]
Eng. Russen	„ 11,57½	Russ. in Zilv. R.	„ 35,[…]
Fransche	„ 55 25	Poolsche in fl.	„ 27,[…]
Belgische	„ 55,75	Dollars	„ —,—

PRIJZEN DER EFFEKTEN.

AMSTERDAM 8 December 1859.

NEDERLAND.				
Werkel. Schuld	2½	pCt.	61 15/16	62¼
dito dito	3	„	73¾	
dito dito	4	„	95¾	96¼
Handelmaatschappij	4½	„	124½	125
Oost-Indische Leening	4	„	94½	
SPANJE.				
Obligatien	1¼	pCt.	32 9/16	32⅝
Obligatien	3	„	43 9/16	
Binnenl. Schuld	3	„	42⅞	
PORTUGAL.				
Obligatiën	3	pCt.	43¾	
dito 1856/59	3	„	42¼	42 5/16
RUSLAND.				
Oblig. bij *Hope en C°.*	5	„	103⅞	104
Certifikat. 1831 & 1833	5	„	84⅞	
Certifikaten 1840	4	„	80¾	
Cert. bij *Stieglitz*	4	„	80⅝	80 11/16
dito 5e Serie	5	„	90 9/16	90 11/16
dito 1855 6e Serie	5	„	99¾	99 13/16
dito Adm. te Londen	4½	„	95½	95¾
dito dito	3	„	64 1/16	
Certifik. van Assign.	6	„	61⅞	
POLEN.				
Aand. 1835, fl. 500			157½	
Obligatiën	4	pCt.	78¼	
OOSTENRIJK.				
Oblig. Metaliek	5	pCt.	54 11/16	54⅞
Oblig. Rente Am.	5	„	74⅛	
dito dito Nat. 1854	5	„	58 11/16	58⅞
dito dito	2½	„	29⅛	29 3/16
BRAZILIE.				
Geldl. 1824, £ 100	5	pCt.	99⅜	
AMERIKA.				
Peru, Geldleen. 1854.	4½	pCt.	87½	
Ecuad. Oblig. 1855	1	„	12⅞	13¼
Venez. Oblig.	3	„	26¾	27
Grenada, Oblig.	3¼	„	16¼	16 5/16
Mexiko, Obl.	3	„	20 9/16	23⅝

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 293
an de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Stedelijke Raad van Utrecht.

ervolg en slot der zitting van Donderdag 1 *December.*

De heer *Boer* meent zich op een eenigzins ander andpunt te mogen plaatsen dan de heer *Pabst.* Spr. looft wel, dat in de eerste plaats in behandeling. het kontrakt van aanbesteding, in gevolge het adsbesluit van 10 Febr., maar hij meent ook, dat er de gansche zaak der verlichting ter sprake is. oen Spr. in Febr. zijne stem gaf aan de motie an den heer *Schuurman*, maakte hij zich, dat wil ij wel bekennen, van de meening van dat raadslid en geheel ander denkbeeld, dan hij thans daaraan chijnt te mogen hechten. De heeren *Schuurman* en *chuller* toch schijnen van meening te zijn, dat men nder het denkbeeld van konkurrentie verstaan moet, at de stad zal zorgen voor de stedelijke verlichting. n verder ieder partikulier voor zijn eigen verlichting. Hij gelooft, dat als dit denkbeeld in het leven geroepen ordt, men kans zal hebben, dat de stad in 1862 ene schroomelijk dure verlichting krijgt, en de artikulieren waarschijnlijk geheel in het duister zullen tten. Spr. gelooft, dat beide leden, en de heer *chuller* nog wel met een beroep op de staathuis-oudkunde, veel te ver zijn gegaan, of liever zich an het denkbeeld der mededinging in deze zaak eene njuiste voorstelling hebben gemaakt. Het gas komt em in den tegenwoordigen maatschappelijken toestand oor eene koopwaar te zijn; doch een zoodanige, ie niet in onbeperkte hoeveelheid *door iedereen* telkens an worden aangeboden. De fabriekatie en levering ebben uit den aard der zaak vele bezwaren, en die igenaardige voorwaarde, dat men wel altijd in handen an een of van zeer weinige personen als voortbrengers aarvan zal moeten vallen. Er zal steeds zeer groote anvraag naar dat artikel zijn, maar daarentegen geene onbeperkte konkurrentie bij het aanbod. Dit laatste s natuurlijk, want men heeft groote kapitalen noodig; er moeten uitgestrekte werken voor worden daargesteld en alles kan niet een ieder en ten allen tijde uitvoeren. Hij die het zal kunnen en willen doen, zal nog achterstaan, bij dengene die reeds in het bezit van die werken is. Indien het beginsel van den heer *Schuller* wordt aangenomen, zoude de tegenwoordige aannemer nog de zaak in handen hebben, daar hij altijd, zelfs met zeer aanzienlijke vermindering van prijs, nog met voordeel tegen over nieuwe exploiteurs zoude kunnen optreden. Spr. gelooft dus, dat men altijd zal moeten komen tot het denkbeeld, dat de levering van gas eene soort van monopolie vormt. Is dit zoo, dan rijst de vraag op, wat de beste wijze is, om in deze de belangen van het publiek te gerieven? Daartoe zijn tweederlei middelen, dat het stedelijk bestuur zelf het gas levere; of dat het, toegerust met de kennis die het heeft van de kosten der bereiding van dit artikel, het stelsel van aanneming bij kontrakt zooveel mogelijk voor de vrije mededinging openstelle, ten einde de laagste inschrijvingsprijzen te bedingen. Van dit laatste is gesproken in de motie van orde van Februarij jl., en het dagelijksch bestuur heeft dat ook in dien zin opgenomen en een koncept-kontrakt aangeboden, zonder echter de daaraan verbonden bezwaren te ontveinzen. Het is een ontwerp van den kameraar met eene menigte bedenkingen der komm. van fabriekage, die Spr. niet twijfelt, of nog met velen kunnen worden vermeerderd. Spr. wil echter wel zeggen, wat hem nog zeer doet hechten aan het beginsel van vrije mededinging op deze wijze. Gaat het bestuur zich met de zaak belasten, dan is Spr. zeer bevreesd, dat het een aan hetzelve al te vreemden en zeer uitgebreiden tak van administratie zal scheppen, tot welks behartiging het toch niet zoo direkt bevoegd schijnt. Naar Spr.'s gedachte zal die administratie nooit met die zuinigheid en dat voordeel kunnen geschieden, als waarmede een partikulier ondernemer dit doen zoude. Spr. heeft inzage genomen van het plan, ontworpen door een zeer bekwaam ingenieur, voor het geval, dat de stad zou willen overgaan tot de vestiging eener fabriek; met dat plan is 4 ton gemoeid, en daarbij zijn alleen voor kosten, uit te keeren aan den man die met de direktie belast wordt, 5 %, dus bijna *f* 19000 uitgetrokken. Men heeft Spr. verzekerd, dat dit de gewone berekening is. Hij zou echter betwijfelen of eene partikuliere maatschappij niet goedkooper zoude kunnen werken. Zoo de partikuliere industrie zich echter met de zaak belast, moeten, naar Spr.'s beschouwing, twee groote tegenover elkander staande belangen bevredigd worden. De ondernemer moet de waarborg hebben, dat hij voor de groote kosten, die hij aanwendt, ook de zekerheid heeft van een monopolie te bezitten in de levering van het gas, en dat wel gedurende eene lange reeks van jaren. Spr. kan zich daarom niet vereenigen met het eerste denkbeeld van het koncept-kontrakt, waarbij een termijn van slechts 15 jaren wordt voorgesteld. Spr.'s eerste amendement zou zijn, dien termijn te verlengen tot 30, 40 of 50 jaren. Dat is in het belang van den ondernemer, maar ook van het publiek; want dan aanvaardt de aannemer het op de voordeeligste voorwaarden en kan het dus ook voor de minste som aannemen. Verscheidene Sprekers hebben er op gewezen, dat men dan verstoken zou zijn van de verbeteringen, die allengs in de gasfabrikatie worden aangebragt. Daarin is echter te voorzien, en in dit opzigt moet het kontrakt aan de eene zijde waken voor het belang van den industriëel, aan de andere zijde ook waken voor dat van het publiek. Spr. zou, als hij een monopolie van dezen aard voor langeren tijd toekende, ook eene bepaling gemaakt willen hebben, dat, wanneer in dat tijdsverloop verbeteringen wierden aangebragt, die ook door den aannemer zouden *moeten* worden ingevoerd, terwijl het publiek van de dientengevolge verminderde kosten van voortbrenging, door vermindering van den prijs, zoude moeten gebaat worden. Men zal Spr. welligt tegenwerpen, dat dergelijke vereeniging van tegenstrijdige belangen onmogelijk is. Spr. heeft echter in deze licht trachten te putten uit hetgeen elders gebeurt. Hij heeft in deze vergadering steeds zien wijzen, ten betooge der voordeelen eener eigen exploitatie, op sommige steden des vaderlands; en de kameraar heeft gewezen op groote steden in het buitenland, echter met bijvoeging, dat hij daarvan geene bijzonderheden kon opgeven. Spr. heeft voor zijne meening bijzonderheden verkregen, en wel wat betreft Parijs en andere plaatsen van Frankrijk. Daar is een kontrakt gesloten voor 50 jaren, en daarin zijn al die bepalingen in het belang des publieks opgenomen, welke hij straks heeft medegedeeld. Men vindt daarin eene menigte bepalingen, die schijnbaar zoo bezwarend voor de aannemers zijn, dat men zich verwonderen kan, dat zij op zulk een kontrakt de zaak aanvaard hebben. Intusschen deden zij het, en de onderneming loopt goed, want Spr. heeft hier een verslag van die maatschappij over het afgeloopen jaar voor zich liggen, waaruit blijkt, dat zij onder al die bezwarende voorwaarden op allervoordeeligste wijze voor zich en hare aandeelhouders werkzaam is. Men heeft hiertegen aangevoerd, dat Utrecht in deze niet te vergelijken is met Parijs. Spr. gelooft ook, dat die vergelijking moeijelijk zou opgaan, maar doet toch opmerken, dat het stelsel, waarop de verlichting dáár plaats heeft, in Frankrijk zeer algemeen is, en dat hij nog in het *Journal de l'éclairage public* gevonden heeft, dat ten vorigen jare op dergelijke voorwaarden eene maatschappij de verlichting heeft aangenomen van Muhlhausen, eene fabriekstad met 40 à 50,000 inwoners, die dan beter valt in de termen van vergelijking met de stad Utrecht. Voor Spr. dus wordt deze zaak beheerscht door de groote vraag, of men geneigd zal zijn uit te besteden voor eene zeer lange reeks van jaren, onder het opleggen van verpligtingen ten bate van het publiek als in het Parijsch kontrakt gevonden worden. Spr. zal amendementen in dien geest voorstellen. Meent men echter, dat het denkbeeld niet bereikbaar is, dan zou Spr. bezwaar tegen de gansche uitbreiding hebben, en veel meer overhellen tot het denkbeeld, door den heer *v. Dielen* in de vorige vergadering in het midden gebragt, om namelijk van stadswege de fabriek te bouwen en de exploitatie later uit te besteden. Eene konkurrentie gelijk de HH. *Schuurman* en *Schuller* verlangen, Spr. moet hierop nog eens terug komen, kan geen plaats vinden. De heer *Schuller* wijst op Londen, en zegt dat zij voor het gas en het water daar plaats vindt. Spr. meent echter dit laatste minstens te mogen betwijfelen. Toen hij althans voor zes of zeven jaren een der groote Londensche waterwerken bezocht, werd hem medegedeeld, dat er verschillende van die werken zijn door groote kompagnien gesticht en geëxploiteerd, die echter bij onderlinge schikking elk een bepaald kwartier voorzien en de prijzen met gemeenschappelijk overleg regelen, die dan ook zeer weinig uiteenloopen.

De heer *v. Nooten* stelt voor, dat de raad, alvorens over te gaan tot de behandeling der bijzondere bepalingen van de ontwerp-voorwaarden van aanbesteding, zal besluiten geen verder gevolg te geven aan het besluit van 10 Febr. 1859, waarbij werd besloten B. en W. uit te noodigen, een kontrakt van aanbesteding op te maken; en verder alsnog aan te nemen de konklusie van het eerste verslag der komm. van fabriekage, strekkende, dat omtrent de gasverlichting geen nieuw kontrakt aangegaan, maar zij voor stads rekening genomen zal worden.

Den *Voorz.* doet het leed, dat door de behandeling en het aannemen van deze motie de gedachtenwisseling over de hoofdzaak in het algemeen eenigzins zal worden afgebroken.

De heer *v. Nooten* gelooft, dat zijne motie niet belet, dat ieder lid over de geheele zaak zijne opinie kan uiten. De raad heeft op 10 Febr. het voorstel van den heer *Schuurman* aangenomen met eene meerderheid van ééne stem. Reeds in de vorige vergadering is een voorstel in dezen geest gedaan door den heer *v. Dielen.* Spr. vond te meer aanleiding om zijn voorstel te doen, omdat het van eene wijdere strekking is dan dat van den heer *v. Dielen.* Het voorstel van den heer *Schuurman* werd aangenomen met eene meerderheid van ééne stem en nu wordt de raad geroepen aan dat voorstel gevolg te geven, door de voorwaarden en bepalingen vast te stellen. Bij de behandeling van dat onderwerp is de eerste vraag, of de raad bij dat genomen besluit volhardt. Het voorstel van den heer *Schuurman* kwam Spr. destijds voor, de strekking te hebben, het leggen van pijpen niet aan ieder vrij te laten, maar de uitbesteding der exploitatie te beproeven. Bij inzage echter van het toen gesprokene blijkt, dat de zienswijze van den heer *Schuurman* ook wel daaruit is op te maken, dat men de zaak aan de vrije konkurrentie alleen kan overlaten. Daarbij is dus van geen monopolie sprake, en nu wil Spr. volgaarne thans gelooven, dat de bedoeling van dat lid toen geweest is, de zaak geheel aan de vrije konkurrentie over te laten. Tegenover dat beginsel staat dat van eene eigene fabriek te hebben en zelf het gas te leveren, een beginsel in vele gemeenten aangenomen. Dit beginsel is door den heer *Schuller* bestreden op grond der staathuishoudkunde. Spr. moet echter opmerken, dat de staathuishoudkundigen over beide beginselen eigenlijk geen bepaald oordeel hebben geveld, en dat ook zelfs de beroemde staathuishoudkundige, die op 10 Febr. zitting had in den raad, destijds geen bepaald votum er over geuit heeft. In het staathuishoudkundig jaarboekje van 1857 pag. 325 en volgg. vindt men een zeer belangrijk opstel over de straatverlichting in onderscheidene steden van ons land en ook van deze stad, waar zij in 1666 is ingevoerd; die onderscheidene mededeelingen laat de redaktie voorafgaan door de volgende opmerking: „De statistiek der verlichting in de steden heeft niet „alleen een groot gewigt, omdat zij een belangrijk „deel der zorg voor de plaatselijke besturen uitmaakt, „en een zeer grooten vooruitgang in de laatste eeuwen, „en meer bepaald in de laatste jaren, aanwijst, maar „ook uit een staathuishoudkundig oogpunt. — Twee „stellingen der staathuishoudkunde komen hier in „aanraking met elkander, die beide als grondstellingen „door velen worden aangenomen. De eerste stelling „is: dat geene openbare besturen nijverheidsonder„nemingen moeten zijn. Volgens dit stelsel moeten „de plaatselijke besturen onderscheidene verlichtings„ondernemingen toelaten, zij moeten de konkurrentie „bevorderen en de meest aktieve onderneming be„gunstigen, die de beste verlichting voor den minsten „prijs aan de gemeente levert. De andere stelling is: „dat die nijverheid het meest den volksrijkdom ver„meerdert, die met de minste opoffering van kapitaal „en arbeid de meeste vruchten kan opleveren. Vol„gens deze stelling behoort de staat de nijverheid „van het vervoer der brieven uit te oefenen, daar er „veel minder kapitaal en arbeid behoeft verbruikt te „worden, wanneer er ééne algemeene inrigting tot „brievenvervoer is, dan wanneer er vele zijn. Op „dezelfde gronden beweert *John Stuart Mill* I Ch. „VIII (zie 1. verslag der komm. pag. 8) dat het „staathuishoudkundig veel voordeeliger is voor de „algemeene welvaart, dat er *één* algemeene inrig„ting bestaat tot gasverlichting, dan dat er vele „zijn, omdat bij vele er meer kapitaal aan de gas„pijpen en aan het werkvolk verbruikt wordt." Men ziet dus, dat in een werk over de staathuishoudkunde, waarin jaarlijks het onderwerp der straatverlichting behandeld wordt, de staathuishoudkundigen zelven geen beslissend votum hebben durven uitspreken. En wat nu aangaat de konkurrentie, aangenomen dat men haar toelaat, zal zij zich toch tot weinige personen bepalen, en uit den aard der zaak, daar gas geene koopwaar is gelijk brood, zooals reeds door den heer *Boer* is aangemerkt, altijd een monopolie zijn. De konkurrenten toch zullen dan met elkander de straatverlichting in handen hebben. Het kan goedkooper zijn zoolang zij strijd voeren over den prijs, maar die strijd blijft niet bestaan, het eigenbelang zal zijne regten hernemen, de konkurrenten zullen het eens worden en de prijs zal ongehoord stijgen. Hierbij komt nog dat de straten, waardoor de buizen zullen moeten loopen, het eigendom zijn der gemeente en niet ieder er willekeurig over zal kunnen beschikken tot het leggen van gaspijpen. De heer *Schuller* zegt, dat het niet zal kunnen worden geweigerd; maar Spr. vraagt, waaruit hij het bewijs voor die stelling put. Spr. leest in de gemeentewet, dat straten en wegen publiek eigendom zijn van de gemeente en aan het voortdurend toezigt van het dagelijksch bestuur onderworpen. Over dat eigendom kan ieder partikulier niet beschikken; dat is de zaak van den raad, die te beslissen heeft, of dat publiek eigendom tot andere einden zal worden aangewend, dan waartoe het bestemd is. In 1842 heeft men reeds het ongerief van het leggen van pijpen ondervonden, maar wat zal het geval niet zijn als meerdere konkurenten pijpen leggen. Het komt Spr. dus voor, dat konkurrentie in dit opzigt niet kan worden toegelaten. De gemeente is verpligt te zorgen voor de openbare veiligheid, en daartoe behoort in de eerste plaats eene goede straatverlichting, en ook dat de straten goed worden onderhouden, en Spr. gelooft niet dat het bestuur bevoegd is, die zorg aan anderen over te laten, en den gasondernemer meester van de verlichting in de stad te laten. Nu zegge men niet, dat de

reorganisatie geene betrekking heeft op de verlichting der woningen van partikulieren. Die verlichting staat met die der gemeente in naauw verband, er kunnen geen buizen worden gelegd dan nadat het bestuur daartoe toestemming heeft gegeven, en nu zal het gevolg zijn, dat de ingezetenen door de omstandigheid, dat de stad in hare verlichting moet voorzien, worden gebaat, en dat dit het geval is, ziet men in die plaatsen, waar de stad eene eigene fabriek heeft en het gas aanmerkelijk goedkooper is. Uit het door den ingenieur opgemaakt plan ziet men dat de stad zelve met de buitenwijken voor *f* 10000 minder verlicht zou worden, en de partikulieren *f* 4.25 per *f* 1000 kub. vt. zouden betalen, terwijl dan nog na aftrek der te betalen rente voor het aanleg-kapitaal, eene zuivere jaarlijksche winst van *f* 42500 zou overblijven. Deze winst is vrij aanmerkelijk, en dergelijke winst behoeft de stad niet te verkrijgen. De stad moet echter waken voor het belang harer ingezetenen, en kan dus de prijzen van het gas verlagen. Er is dus hier geen strijd denkbaar met art. 254 der gem. wet.

De heer *Schuurman* zegt, dat hij verlangt goed te worden begrepen, dat bij zijne motie op 10 Febr. door hem is gemeend, dat een kontrakt van aanbesteding zoude worden opgemaakt, en de zaak bij vrije konkurentie moest worden beproefd, doch dat zijne bedoeling daarmede niet is geweest, dat ieder, die dit maar verlangde, pijpen mogt leggen en de straten mogt omwroeten; tot het opbreken der straten behoort; verlof van het dagelijksch bestuur; zijne bedoeling was toen en is nog, dat de straat-verlichting aan een individu kan gegeven worden zonder het monopolie tot het leggen van pijpen daaraan te verbinden, om later, als de aannemer der straatverlichting niet voldoet, aan de partikuliere verlichting, ook aan anderen verlof te kunnen geven tot het leggen van pijpen om in de partikuliere verlichting te helpen voorzien.

De heer *v. Lier* ziet met 't oog op art 254 in verband met art. 240 gem. wet, met den heer *Schuller* bezwaar in het voorstel. Onder de belastingen van laatstgemeld art. opgenoemd, vindt men eene op voorwerpen van verbruik, de voorschriften van art. 246 en 247 nu doen Spr. nog meer aarzelen; blijkens deze wettel. voorschriften toch moeten belastingen op voorwerpen van verbruik, waartoe gas voorzeker behoort, als weinig gewild worden beschouwd, terwijl zij niet dan in de uiterste noodzakelijkheid en eerst dan, als alle andere kategoriën zijn uitgeput, aan de ingezetenen mogen worden opgelegd. Spr. gelooft alzoo nu, dat het aan groot bezwaar onderhevig zou zijn, van stadswege de exploitatie te ondernemen, waarvan de winsten, als belasting beschouwd, volgens de wet niet zouden mogen worden genoten.. De stad, aannemer der gasverlichting wordende, zou dus alle mogelijke nadeelen aan de exploitatie verbonden op zich laden, doch daarentegen volgens de wet, verhinderd worden de eventueele voordeelen te mogen genieten. Het argument van den heer *v. Nooten*, dat de stad verpligt zou zijn voor de straatverlichting te zorgen, is gegrond, maar Spr. kan zich met de daaruit gemaakte gevolgtrekking niet vereenigen, dat nl. de stad gasfabriekant zou moeten worden. De stad, zegt de heer *v. Nooten*, mag die verpligting niet op anderen endosseren; gaat dit op dan zou de stad zulks hoegenaamd niet mogen doen, ten aanzien van geene zaak en dan zou zij het onderhoud van wegen, waterwerken enz. ook niet, bij aanbesteeding, aan partikulieren mogen opdragen. De stad is zeker verpligt voor de openbare verlichting zorg te dragen, maar diezelfde verpligting kan niet gezegd worden op haar te rusten ten aanzien van partikulieren. Kan dit laatste echter tevens, op eene voor de gemeente onschadelijke wijze, verkregen worden, Spr. zal er zich gaarne mede vereenigen. Naar het oordeel der staathuishoudkundigen, behoort vrije konkurrentie te zijn regel; daarop kan uitzondering bestaan, doch de zoodanige kan niet geacht worden hier voorhanden te zijn. Hier is een sedert jaren bestaande toestand; men moet dus op zijne hoede zijn, dien te vergelijken met hetgeen elders eerst onlangs, onder andere omstandigheden, is ontstaan. De voordeelen, welke in andere gemeenten genoten worden komen Spr. précair voor. De vraag is, wat de tijd van die voordeelen zal leeren? Men verlieze hierbij niet uit 't oog, dat, bijaldien de stad voor eigene rekening gaat exploiteren, zulks niet slechts groote vermeerdering van bemoeijingen tengevolge van beheer, toezigt en kontrole zou teweeg brengen, maar tevens aanzienlijke kosten, hoe zuinig het beheer ook moge worden ingerigt, zou vorderen, alzoo in dit geval, een aantal ambtenaren, van stadswege moeten worden aangesteld en gesalariëerd, dewelke later aanspraak op pensioen zouden kunnen doen gelden. Om alle deze redenen verklaart Spr. zich tegen het voorstel, met hetwelk de verg. zich, naar zijne overtuiging niet behoeft te vereenigen.

De *Voorz.* gelooft, dat het ongeoorloofde van het genot der voordeelen door de stad op het oogenblik geen punt van overweging behoeft uit te maken. Wat de heer *Boer* zegt beaamt Spr. zeer. Aan de stedelijke administratie zijn reeds zoovele bezwaren verbonden, dat men geene nieuwe zaken moet op zich nemen, als men die behoorlijk aan anderen kan overlaten. Maar nu heeft eene ondervinding van 20 jaren doen zien, dat men te veel betaald heeft, en dat heeft Spr. gebragt tot een geheel ander standpunt, dan waarop hij voor twintig jaren stond. Het is niet gemakkelijk eene fabriek op te rigten; — daar heeft Spr. ook tegen opgezien, maar de ondervinding heeft geleerd, dat men het elders doet en dat men er mede te vreden en de administratie gemakkelijk is. Er is echter nog een ander middel, de levering voor korten tijd uit te besteden. Spr is daarom niet tegen het voorstel van den heer *v. Nooten*, doch geeft dat lid in overweging, of het wel zaak is op het oogenblik meer te beslissen dan noodig is en wel, dat de stad ook zal exploiteren. Men zou dit laatste tot een punt van latere overweging kunnen maken.

De heer *v. Nooten* kan zich daarmede wel vereenigen en stelt dus voor, het besluit te nemen in dier voege, dat over de exploitatie later zal worden beslist.

De heer *Boer* zou ook eene motie van orde hebben in verband met dat voorstel. Spr. zou nl. eene drieledige motie wenschen voor te stellen van dezen aard, dat nl. de raad zal beslissen: 1o. of konkurrentie op het kontrakt zal worden uitgelokt, in welk geval de thans geleverde bouwstoffen zouden worden gesteld in handen eener kommissie *ad hoc;* 2o. of eene fabriek zal worden opgerigt en over de exploitatie later beschikt, of 3o. dat de stad de zaak geheel voor eigen rekening zal nemen. In die drie punten, waarvan het tweede zamenstemt met de motie van den heer *van Nooten*, ligt de oplossing en beslissing der geheele zaak, die thans toch wel geacht mag worden genoegzaam van alle zijden te zijn toegelicht.

De *Voorz.* geeft in overweging of niet hetzelfde bereikt wordt door het voorstel van den heer *v. Nooten;* wordt het aangenomen dan bepaalt de stad dat zij de verlichting in zooverre voor hare rekening neemt, dat zij de gebouwen stelt; wordt het verworpen, dan gaat men voort met de behandeling van het kontrakt, en kan voorstellen dat nog om te werken.

De heer *Boer* gelooft, dat wat het laatste punt betreft, zijne motie de prioriteit zou moeten hebben. Spr. vereenigt zich echter met hetgeen door den Voorz. aangevoerd wordt, en behoudt zich alleen voor, om bij afstemming der motie, alsnog voor te stellen, het koncept-kontrakt in handen eener komm. *ad hoc* te stellen.

De heer *Pabst* merkt aan, dat de komm. van fabriekage heeft gezegd, dat het gas voor *f* 4,30 aan partikulieren kan geleverd worden, doch dat zelfs dat nog te hoog is, daar volgens deskundigen, het tot *f* 3,50 à *f* 4,00 moet kunnen geleverd worden; *f* 3,50 is ook de prijs die te Rotterdam betaald, wordt terwijl de stad daar *f* 1 betaalt. Volgens de berekening van den ingenieur voor de op te rigten fabriek zal het gas aan partikulieren alhier kosten *f* 4,25 en voor de stadsverlichting *f* 2,00. Dus men weet nu reeds zeker dat de partikulieren *f* 0,75 en de stad *f* 1 meer zullen betalen, dan te Rotterdam bij aanneming.

De heer *de Muralt* kan zich vereenigen met de behandeling van het voorstel van den heer *van Nooten*. De raad is nu voltallig. Acht maanden geleden is een besluit tot het ontwerpen van een bestek van aanbesteding genomen, bij eene onvoltallige verg., sedert dien tijd is de raad in de gelegenheid gesteld geweest beter met het onderwerp bekend te worden, Spr. ziet dus geen bezwaar, om, nu de verg. voltallig is, de motie in behandeling te nemen. Spr. doet dit echter niet, omdat het vroeger besluit slechts met de meerderheid van een stem genomen is; dat is op zich zelf voor hem geen reden; ware Spr. tegenwoordig geweest, dan had hij voorzeker voor het voorstel van den heer *Schuurman* gestemd, en dan zou de meerderheid van stemmen twee hebben bedragen; Spr. zal echter tegen de motie van den heer *v. Nooten* stemmen, omdat hij even als de heer *Pabst*, de voorkeur er aan geeft, te beproeven, of men door middel van konkurrentie bij de publieke aanbesteding van de levering van het gas geen grooter voordeelen bedingen kan, dan men zich van de exploitatie door de stad voorstelt. Spr. is altijd geweest tegen het beginsel om eene fabriek van stadswege te exploiteren. Hij erkent echter, dat wat er vóór is aangevoerd ernstige overweging verdient. De Voorz. heeft er op gewezen, dat het altijd moeijelijkheden geeft gedurende den loop van het kontrakt de verlangde uitbreiding aan de verlichting te geven; had men hier geen aanneming, dan zou b. v. de Maliebaan reeds lang verlicht zijn. Spr. geeft dat toe; dat zijn voordeelen wanneer men zelf exploiteert; hij stelt echter iets anders daartegen over; hij heeft hoofdzakelijk tegen de exploitatie door de stad dezelfde bezwaren als de heer *van Lier;* maar daarbij komt nog: de stad kan niet zoo zuinig exploiteren als een partikulier. Spr. ziet ook wel tegen de zorg en verantwoordelijkheid op, die het bestuur op zich zal nemen. Dat belet echter niet, dat Spr. voor eene exploitatie door de stad zou stemmen, wanneer hij de overtuiging verkreeg, dat eene partikuliere onderneming het gas nog duurder zou leveren dan wanneer stad de fabriek voor eigen rekening exploiteerde; dat geval zou Spr. zijn beginsel laten varen; m die overtuiging heeft hij niet, en men zal dat kunnen weten, als volgens een goed bestek eene besteding zal hebben plaats gehad. Spr. is het den heer *Schuurman* eens, dat het bestek anders zijn ingerigt dan het aangebodene; dat bestek is aannemelijk; daar komen bepalingen in voor, di uit moeten, en andere ontbreken er aan; de uit ging der lijnen moet daarin in de eerste plaats aangegeven. Spr. is voor konkurrentie, echter gelijk de HH. *Schuurman* en *Schuller* die bedoe Spr. is voor de konkurrentie ter bekoming van monopolie. Eene konkurrentie als die heeren bedo is hier niet toe te passen op de gasfabriekatie. houdt het er voor, in strijd met de meening van heer *Schuller*, dat het gemeentebestuur bij het m van een kontrakt wel degelijk verpligt is, te zorgen de belangen der ingezetenen, en de prijzen te bedi die de fabriekant van hen zal mogen vorderen. is tengevolge der bekomen inlichtingen zeer goed staat over een kontrakt voor de gasverlichting te oordeelen, en te bepalen of de aannemingssom niet te hoog is; volgens eene voor den raad liggende begrooting door een bekwaam ingenieur gemaakt, die Spr. echter zeer goed weet te be deelen dat nog te hoog is, zal de gasverlichti waaronder 700 vlammen voor de openbare ver ting, dus ruim 300 pitten meer dan thans, *f* per 1000 Eng. voet kosten; bij die begrooting de steenkolen echter 20 % te hoog geraamd, zo op dat artikel alleen *f* 12,000 te veel zijn bereke uit de daarnevens gelegde rekening van het be van Delft blijkt, dat in de Delftsche stadsfabriek produktie van het gas in den gashouder op 5,2 per kub. el, of ongeveer $28\frac{1}{2}$ kub. el op 1000 voet rekenende, de 1000 voet op ongeveer *f* is komen te staan, en dat, met een verlies 15 %; de produktie van het gas in de stad gele 6,1 cent per kub. el, of ruim *f* 1.80 per 1000 voet gekost, zoodat het meerdere daarvoor van de konsu ten ontvangen zuivere winst is op de produktie genoten. Daaruit kan men reeds een en ander beoor len. Besluit men tot het oprigten van eene stede gasfabriek, dan zal men eene leening moeten aan op 4 ton gouds begroot, en tegen 5% berek Spr. denkt echter, dat dat geld wel tegen $4\frac{1}{2}$ te krijgen zijn. Van andere gemeentebesturen wo nog dagelijksch nadere opgaven te gemoet ge betreffende de uitkomsten van de stedelijke gasfab ken in het laatste jaar: mogt men er nu toe sluiten de levering van het gas publiek aan te steden, dan zal men inmiddels nog beter op hoogte van de zaak worden gebragt, en mogt na de aanbesteding zich overtuigen, dat de stad der voordeeliger konditien zelve eene gasfabriek kunnen aanleggen of exploiteren, dan zal de daartoe nog kunnen besluiten; de zaak zal daar alleen een uitstel van hoogstens zes maanden lij en daarom is Spr. er voor, eerst te beproeven eene publieke aanbesteding van het gas voor de en de ingezetenen niet voordeeliger zal zijn; de legenheid daartoe wil men nu afsluiten, en d Spr. tegen.

De heer *Bake* merkt aan, dat in het algemee voordeelen der eigen exploitatie zeer weinig zijn streden. Men heeft niet ontkent, dat er voor stedelijke financiën voordeelen aan verbonden dat men onafhankelijk blijft en zich niet voor toekomst bindt; dat goedkooper gas verkr wordt en de ingezetenen meer waarborgen he dat behoorlijk voorzien zal worden in eene der behoeften. Spr. vraagt dus, waarom de verbru niet hunne eigene fabriek zouden hebben van de stad, als de grootste verbruiker, het bestuur op zich nemen; waarom hun gas geleverd wor moet door tusschenkomst van een of meer person dien het alleen om zoo niet groote, althans rui winsten te doen is? De heer *Schuller* heeft te opgemerkt, dat de stad geen groote winsten zal ma maken van dergelijke exploitatie. Spr. deelt komen in dat gevoelen, want de onderneming beschouwd worden als eene gemeenschappelijke der *verbruikers*, waarvan het doel moet zijn goe goedkoop gas te krijgen, en geenzins als eene kulatie van het stedelijk bestuur op zich zelv eene belasting op de verbruikers. In het geheel 8 pCt. kunnen afgezonderd worden, tot dek der rente, van $2\frac{1}{2}$ pCt. voor de amortisatie en 1 p voor een reservefonds. Eene algemeene konkurre toe te laten, is een denkbeeld reeds door versch lende sprekers bestreden. Het is eene onmogelijkhe men kan niet iedereen pijpen laten leggen en de stra der stad om zoo te zeggen laten omploegen. Als een fabriek bestaat, zal geen tweede zich opwerpen en op nieuw eenige tonnen gouds, aan wagen. Buite dien, dergelijke konkurrentie is slechts tijdelijk; konkurrenten verstaan zich eindelijk onderling, gel dit te Londen met 10 maatschappijen het geval

(*Zie het slot in de Courant.*)

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.